

ISSN (Print) 2616-6887
ISSN (Online) 2617-605X

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің

ХАБАРШЫСЫ ВЕСТНИК BULLETIN

Евразийского национального
университета имени Л.Н. Гумилева

of L.N. Gumilyov
Eurasian National University

САЯСИ ҒЫЛЫМДАР. АЙМАҚТАНУ.
ШЫҒЫСТАНУ. ТҮРКІТАНУ сериясы
POLITICAL SCIENCE. REGIONAL STUDIES.
ORIENTAL STUDIES. TURKOLOGY Series
Серия ПОЛИТИЧЕСКИЕ НАУКИ. РЕГИОНОВЕДЕНИЕ.
ВОСТОКОВЕДЕНИЕ. ТЮРКОЛОГИЯ

№ 1(142)/2023

1995 жылдан бастап шығады

Founded in 1995

Издается с 1995 года

Жылына 4 рет шығады

Published 4 times a year

Выходит 4 раза в год

Астана, 2023

Astana, 2023

Бас редакторы: **Нуртазина Р.А.**
с.ғ.д., проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Астана, Қазақстан (саяси ғылымдар)

Бас редактордың орынбасары **Нечаева Е.Д.**, с.ғ.к., проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Астана,
Қазақстан (саяси ғылымдар)
Бас редактордың орынбасары **Медеубаева Ж.М.**, Ph.D., т.ғ.к., доцент, Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Астана,
Қазақстан (саяси ғылымдар)

Редакция алқасы

Абжапшарова Б.Ж. т.ғ.д., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Астана, Қазақстан (шығыстану)
Азмуханова А.М. т.ғ.к., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Астана, Қазақстан (шығыстану)
Әлиева С.К. т.ғ.к., проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Астана, Қазақстан (саяси ғылымдар)
Борисов Н.А. с.ғ.д., Ресей мемлекеттік гуманитарлық университетінің теориялық және қолданбалы саясаттану кафедрасының меңгерушісі, Мәскеу, Ресей (саяси ғылымдар)
Бюлегенова Б.Б. с.ғ.к., доцент, Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Астана, Қазақстан (саяси ғылымдар)
Галимуллина А. Ф. ф.ғ.д., доцент, Қазан федералды университеті, Қазан, Татарстан Республикасы, Ресей Федерациясы (түркітану)
Дегтярев Д.А. с.ғ.д., э.ғ.к., профессор, РУДН, МГИМО СИМ, Спбму, Мәскеу, Санкт-Петербург, Ресей (саяси ғылымдар)
Джубатова Б.Н. ф.ғ.д., проф., әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, Алматы, Қазақстан (шығыстану)
Дюсембекова М.К. с.ғ.к., доцент, Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Астана, Қазақстан (саяси ғылымдар)
Ескеева М.К. ф.ғ.д., проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Астана, Қазақстан (түркітану)
Курылев К.П. т.ғ.д., проф., Ресей Халықтар Достығы Университеті (РУДН), Мәскеу, Ресей (саяси ғылымдар)
Ланко Д.А. с.ғ.к., доцент, Санкт-Петербург мемлекеттік университеті, Санкт-Петербург, Ресей (саяси ғылымдар)
Невская И.А. ф.ғ.к., проф., Гете атындағы университет, Франкфурт-на-Майне, Германия (түркітану)
Нұрбаев Ж.Е. т.ғ.к., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Астана, Қазақстан (аймақтану)
Оспанова А.Н. Ph.D., доцент, Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Астана, Қазақстан (аймақтану)
Рыстина И.С. Ph.D., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Астана, Қазақстан (саяси ғылымдар)
Смагулова Г.М. т.ғ. к., доцент, Академик Е.А. Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті, Қарағанды, Қазақстан (саяси ғылымдар)
Стамбулов С.Б. Ph.D. доцент, Академик Е.А. Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті, Қарағанды, Қазақстан (аймақтану)
Сыздыкова Ж.С. т.ғ.д., проф., М.В. Ломоносов атындағы Мәскеу мемлекеттік университеті, Мәскеу, Ресей (аймақтану)
Тектігүл Ж.О. ф.ғ.д., Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті, Ақтөбе, Қазақстан (түркітану)
Троцкий Е.Ф. т.ғ.д., проф., Томск мемлекеттік университеті, Томск, Ресей (аймақтану)
Тыбыкова Л.Н. ф.ғ.к., проф., Горно-Алтай мемлекеттік университеті, Горно-Алтайск, Ресей (аймақтану)
Уяма Томохико т.ғ.д., проф., Хоккайдо университеті, Саппоро, Жапония (шығыстану)
Шаймердинова Н.Г. ф.ғ.д., проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Астана, Қазақстан (түркітану)
Юсупова А.Ш. ф.ғ.д., проф., Қазан мемлекеттік университеті, Қазан, Ресей (шығыстану)

Редакцияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Астана қ., Сәтпаев к-сі, 2, 402 б.

Тел.: +7(7172) 709-500 (ішкі 31-410)

E-mail: vest_polit@enu.kz, web-site: <http://bulpolit.enu.kz/>

Жауапты хатшы: Тұбышева А.А.

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің хабаршысы. САЯСИ ҒЫЛЫМДАР. АЙМАҚТАНУ. ШЫҒЫСТАНУ. ТҮРКІТАНУ сериясы

Меншіктенуші: «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» КЕАҚ

Қазақстан Республикасы Ақпарат және қоғамдық даму министрлігімен тіркелген. 24.02.2021 ж. № KZ05VPY00032822 - қайта есепке қою туралы куәлігі

Ашық қолданудағы электрондық нұсқа: <http://bulpolit.enu.kz> Мерзімділігі: жылына 4 рет. Тиражы: 20 дана

Типографияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Астана қ., Қажымұқан к-сі, 13/1, тел.: +7(7172)709-500 (ішкі 31-410)

© Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті

Editor-in-Chief: **Roza Nurtazina**

Doctor of Political Sciences, Prof., L.N.Gumilyov ENU, Astana, Kazakhstan (political science)

Deputy Editor-in-Chief: **Yelena Nechayeva**, *Can. of Political Sci., Prof., L.N.Gumilyov ENU, Astana, Kazakhstan (political science)*
Deputy Editor-in-Chief: **Zh anar Medeubaeva**, *Ph.D., Can. of Historical Sci., Assoc.Prof., L.N.Gumilyov ENU, Astana, Kazakhstan (political science)*

Editorial board

- Abzhapparova B.Zh.** Doctor of Historical Sci., L.N. Gumilyov ENU, Astana, Kazakhstan (oriental studies)
Azmukhanova A.M. Can. of Historical Sci., L.N. Gumilyov ENU, Astana, Kazakhstan (oriental studies)
Aliyeva S.K. Can. of Historical Sci., Prof., L.N. Gumilyov ENU, Astana, Kazakhstan (political sciences)
Borisov N.A. Doctor of Political Sci., Head of the Department of Theoretical and Applied Political Science, Russian State University for the Humanities, Moscow, Russia (political sciences)
Byulegenova B. B. Candidate of Political Sci., Associate Professor, L.N. Gumilyov ENU, Astana, Kazakhstan (political sciences)
Galimullina A.F. Doctor of Philosophy, Associate Professor, Kazan (Volga Region) Federal University, Kazan, Republic of Tatarstan, Russian Federation (turkology).
Degtyarev D.A. Doctor of Political Science, Candidate of Economic Sciences, Professor, RUDN, MGIMO MFA, St. Petersburg State University, Moscow, St. Petersburg, Russia (political sciences)
Dzhubatova B.N. Doctor of Philosophy, Professor, Al-Farabi Kazakh National University, Almaty, Kazakhstan (**oriental studies**)
Dyusembekova M.K. Can. of Political Sci., Associate Professor, L.N. Gumilyov ENU, Astana, Kazakhstan (political sciences)
Eskeyeva M.K. Doctor of Philosophy, Professor, L.N. Gumilyov ENU, Astana, Kazakhstan (turkology)
Kurylev K.P. Doctor of History, Professor, RUDN, Moscow, Russia (political sciences)
Lanko D.A. Candidate of Political Sciences, Associate Professor, Saint Petersburg State University, Saint Petersburg, Russia (political sciences)
Nevskaya I.A. Ph.D., Goethe University, Frankfurt-am-Maine, Germany (turkology)
Nurbaev Zh.E. Candidate of Historical Sciences, L. N. Gumilyov ENU, Astana, Kazakhstan (regional studies)
Ospanova A.N. Ph.D., Associate Professor, L.N. Gumilyov ENU, Astana, Kazakhstan (regional studies)
Rystina I.S. Ph.D., L.N. Gumilyov ENU, Nur-Sultan, Kazakhstan (political science)
Smagulova G.M. Candidate of Historical Sciences, Associate Professor, E.A. Buketov Karaganda State University, Karaganda, Kazakhstan (political Science)
Stambulov S.B. Ph.D., Associate Professor, E.A. Buketov Karaganda State University, Karaganda, Kazakhstan (regional studies)
Syzdykova Zh. S. Ph.D., Professor, Lomonosov Moscow State University, Moscow, Russia (regional studies)
Tektigul J.O. Doctor of Philosophy, K. Zhubanov Aktobe Regional University, Aktobe, Kazakhstan (turkology)
Trotsky E.F. Doctor of Historical Sciences, Professor, Tomsk State University, Tomsk, Russia (regional studies)
Tybykova L.N. Candidate of Philosophy, Professor, Gorno-Altai State University, Gorno-Altai, Russia (regional studies)
Uyama Tomohiko Doctor of Historical Sciences, Professor, Hokkaido University, Sapporo, Japan (oriental Studies)
Shaimerdinova N.G. Doctor of Philosophy, Professor, L.N. Gumilyov ENU, Astana, Kazakhstan (turkology)
Yusupova A.Sh. Doctor of Philosophy, Professor, Kazan State University, Kazan, Russia (oriental Studies)

Editorial address: 2, Satpayev str., of. 402, Astana city, Kazakhstan, 010008.

Tel.: +7(7172) 709-500 (ext. 31-410). E-mail: vest_polit@enu.kz, web-site: <http://bulpolit.enu.kz>

Responsible secretary: A.A. Tubysheva

Bulletin of the L.N.Gumilyov Eurasian National University POLITICAL SCIENCE. REGIONAL STUDIES. ORIENTAL STUDIES. TURKOLOGY Series

Owner: Non-profit joint-stock company «L.N.Gumilyov Eurasian National University»

Registered by the Ministry of Information and Social Development of the Republic of Kazakhstan. Rediscount certificate No. KZ05VPY00032822 dated 24.02. 2021

Available at: <http://bulpolit.enu.kz> Periodicity: 4 times a year. Circulation: 20 copies

Address of printing house: 13/1 Kazhimukan str., Astana, Kazakhstan 010008; tel.: +7(7172) 709-500 (ext.31-410)

Главный редактор: **Нуртазина Р.А.**
д.полит.н., проф., ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан (полит. науки)

Зам. главного редактора: **Нечаева Е.Д.**, *к.полит.н., проф., ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан (полит. науки)*
Зам. главного редактора: **Медеубаева Ж.М.**, *Ph.D., к.и.н., доцент, ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан (полит.науки)*

Редакционная коллегия

Абжаппарова Б.Ж. д.и.н., ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан (востоковедение)
Азмуханова А.М. к.и.н., ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан (востоковедение)
Алиева С.К. к.и.н., проф., ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан (полит.науки)
Борисов Н.А. д.п.н., заведующий кафедрой теоретической и прикладной политологии Российский государственный гуманитарный университет России, Москва, Россия (полит. науки)
Бюлегенова Б.Б. к.п.н., доцент, ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан (полит.науки)
Галимуллина А.Ф. д.ф.н., доцент. ФГАОУ ВО «Казанский (Приволжский) федеральный университет», Казань, Республика Татарстан, Российская Федерация (тюркология)
Дегтярев Д.А. д.п.н., к.э.н., проф., РУДН,МГИМО МИД, СПбГУ, Москва, Санкт-Петербург, Россия (полит.науки)
Джубатова Б.Н. д.ф.н., проф., КазНУ им. аль-Фараби, Алматы, Казахстан (востоковедение)
Ескеева М.К. д.ф.н., проф., ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан (тюркология)
Курылев К.П. д.и.н., проф., РУДН, Москва, Россия (полит.науки)
Ланко Д.А. к.п.н., доцент, Санкт-Петербургский гос.университет, Санкт-Петербург, Россия (полит.науки)
Невская И.А. Ph.D., Гете Университет, Франкфурт-на-Майне, Германия (тюркология)
Нурбаев Ж.Е. к.и.н., ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан (регионоведение)
Оспанова А.Н. Ph.D., доцент, ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан (регионоведение)
Рыстина И.С. Ph.D., ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан (полит.науки)
Смагулова Г.М. к.и.н., доцент КарГУ им. Е.А. Букетова, Караганда, Казахстан (полит.науки)
Стамбулов С.Б. Ph.D., доцент КарГУ им. Е.А. Букетова, Караганда, Казахстан (регионоведение)
Сыздыкова Ж.С. д.и.н., проф., МГУ имени М.В. Ломоносова, Москва, Россия (регионоведение)
Тектигул Ж.О. д.ф.н., Актюбинский региональный университет им. К. Жубанова, Актюбе, Казахстан (тюркология)
Троцкий Е.Ф. д.и.н., проф., Томский государственный университет, Томск, Россия (регионоведение)
Тыбыкова Л.Н. к.ф.н., проф., Горно-Алтайский государственный университет, Горно-Алтайск, Россия (регионоведение)
Уяма Томохико д.и.н., проф., Университет Хоккайдо, Саппоро, Япония (востоковедение)
Шаймердинова Н.Г. д.ф.н., проф., ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан (тюркология)
Юсупова А.Ш. д.ф.н., проф., Казанский государственный университет, Казань, Россия (востоковедение)

Адрес редакции: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. Сатпаева, 2, каб. 402 Тел.: +7(7172) 709-500 (вн. 31-410)

E-mail: vest_polit@enu.kz, web-site: <http://bulpolit.enu.kz/>

Ответственный секретарь: *Тубышева А.А.*

Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева. Серия: ПОЛИТИЧЕСКИЕ НАУКИ. РЕГИОНОВЕДЕНИЕ. ВОСТОКОВЕДЕНИЕ. ТЮРКОЛОГИЯ

Собственник: НАО «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева». Зарегистрировано Министерством информации и общественного развития Республики Казахстан. Свидетельство о постановке на переучет № KZ05VPY00032822 от 24.02.2021 г.

Электронная версия в открытом доступе: <http://bulpolit.enu.kz> Периодичность: 4 раза в год. Тираж: 20 экземпляров

Адрес типографии: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. Кажымукана, 13/1, тел.: +7(7172)709-500 (вн.31-410)

© Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева

Urbanization as a global trend: causes and consequences

Abstract. *Since ancient times, cities have been places of attraction for people, the center of thought and innovation. The Industrial Revolution and subsequent industrialization noticeably accelerated the movement of people from rural areas to cities. The emergence and development of the Internet and technology have turned the rapid growth of cities into a real boom. Today, cities are the centers of the social, economic, political, and cultural life of their countries. This article attempts to explain and assess the scale of urbanization, as well as to predict its further course. The article examines the process of urbanization that has acquired a planetary scale over the past few decades. The object of the study is considered a global trend. The concept is reflected that in the future the city will become the main model of human settlement. The theory that urbanization directly correlates with economic growth, thereby being its main driver, is considered. The causes and consequences, both positive and negative, of the considered process are investigated. The article, in particular, considers and typologies of urbanization in Kazakhstan. In addition, the article analyzes and compares the growth rates of the urban and rural populations both in the world as a whole and in Kazakhstan, in particular.*

Keywords: *urbanization processes, urban population, urban growth, urbanization in Kazakhstan.*

DOI: <https://doi.org/10.32523/2616-6887/2023-142-1-37-42>

Received: 28.04.2022 / Accepted: 23.11.2022

Introduction

History clearly demonstrates that the main achievements of civilization are inextricably linked with the growth of cities. The development of cities contributed to the growth of the welfare of society, and the development of culture and social life. The proof of this is the level of urbanization - the percentage of the urban population to the total population of the country - which is high in developed countries and low in countries with low per capita income.

In most countries of the world, there is a steady trend towards urbanization, which is a natural consequence and incentive of economic

development going through the stages of industrialization and post-industrialization [1].

So, since 2018, the share of the urban population exceeds the share of the rural population. The gap is increasing every day and will only increase. According to the UN, by 2050 the share of the world's urban population will be 2/3 (68%) of the world's population [2]. For comparison: back in the 1950s, the share of the urban population was 30%. A similar ratio of the world population in favor of the rural population was in the 1960s, and in less than a century the picture of world settlement is moving towards acquiring a polar appearance. It is obvious that cities are gradually becoming the main form of human settlement,

and the process of urban population growth and the role of cities in the development of society - urbanization - is becoming a global trend.

Since ancient times, cities have been places of concentration of human life, places of achievements and overthrows, historical discoveries and events. Several centuries later, similar processes continue to occur in cities. On top of this, cities are facing unprecedented population growth rates.

Research methods

The interdisciplinary method was chosen as the main method of studying urbanization as a global trend. Historical, sociological, and comparative research methods were also used to confirm the global nature of urbanization processes.

Discussion

The trend of urbanization is global. For example, the population of Lagos, the capital of Nigeria, in 1975 was 7.2 million. By 2030, it will grow to 24 million. Across Nigeria, the proportion of the urban population has increased eightfold over the same period of time. Even more eloquent is the fact that in the same 1975, there were only three ten-million agglomerations in the world - Tokyo, New York, and Mexico City. Today there are already 31 of them, and by 2030 there will be ten more.

It is worth noting that despite the global nature, the levels of urbanization in different geographical regions vary greatly. A comparison of the levels of urbanization and socio-economic development of different countries shows a direct relationship between these indicators.

Table 1. The share of the urban population of the 10 largest economies in the world in 2020

Country	Share of the urban population	Country's status
USA	82.7%	developed
China	61.4%	developing
Japan	91.8%	developed

Germany	77.5%	developed
UK	83.9%	developed
India	34.9%	developing
France	81%	developed
Italy	71%	developed
Canada	81.6%	developed
Republic of Korea	81.4%	developed

Cities are experiencing what Brookings Institution researcher Bruce Katz calls a «metropolitan revolution.» Financial capitals - New York and London - are turning into the world's largest centers. This process is typical for many other cities undergoing similar transformations caused by the global trend toward urbanization [3].

Causes of urbanization

The wave of urban population growth is driven by the desire of more and more people to get access to the best social and economic benefits (better education, healthcare, housing, career opportunities, business, and self-realization).

The main causes of urbanization:

1. Industrialization - the transition from the traditional stage of development to the industrial one - has expanded employment opportunities, giving people the opportunity to work in modern sectors of the economy.
2. Commercialization. Commerce and trade are related to the general idea that cities provide better opportunities compared to rural areas.
3. Developed sphere of goods and services. Living in cities has many social advantages - better living conditions, better healthcare, better conditions for recreation, and a better social life in general.
4. Technology development. In the age of digitalization, many human needs are quickly met thanks to the development of technologies that are mostly concentrated in cities.

Global urbanization has led to the fact that cities have become drivers of economic growth. According to economic geographer Z. N. Galich,

Table 2. The ratio of the shares of the rural and urban population of the world from 1960 to 2020

Type	1960	1970	1980	1990	2000	2010	2018	2019	2020
Rural	66,4%	63,4%	60,7%	57%	53,3%	48,4%	44,7%	44,3%	43,8%
Urban	33,6%	36,6%	39,3%	43%	46,7%	51,6%	55,3%	55,7%	56,2%

urbanization is a prerequisite for development. The more employed people there are in a city, the higher the economic growth. Therefore, urbanization is not just relocation, but also the participation of people in global economic life [4]. For example, 65% of the US population lives in cities and produces 75% of the country's GDP.

Urbanization in Kazakhstan

Since the 1960s, there are two periods of urbanization can be distinguished in Kazakhstan:

1. The Soviet period (1960-1991), characterized by Soviet urban planning. A distinctive feature of this period is the lack of connection between urban growth and economic growth;

2. The period of independent Kazakhstan (1991-present) is characterized by the process of nation-building: the transfer of the capital, the repatriation of ethnic Kazakhs, the promotion of a multi-ethnic society, the transition to a market economy.

According to the analytical portal Finprom, the share of the urban population in Kazakhstan is 58.5%. In 2020, the two largest cities of the country demonstrate the highest population growth rates: Nur-Sultan (+5.3%) and Almaty (+3.3%) [5].

Urbanization is one of the priority directions of the country's development. According to the State Program for the Development of Territories for 2020-2025, by 2025 the level of urbanization in

the country should be 62.6%. At the same time, the government seeks to control its growth, namely, to ensure the gradual migration waves in order to avoid overpopulation and social tension [6].

Consequences of urbanization

Despite the seemingly obvious reasons for moving to cities, urban population growth has negative effects, the main and main of which is overpopulation. The infrastructure created in cities is designed for the needs of a certain number of residents, and in case of its sharp increase, the quality of services provided decreases.

To satisfy the needs of the urban population and for the functioning of all urban systems, an industrial complex (enterprises, factories) carries its operation with waste, harmful emissions and toxins. The activities of such enterprises play a direct role in global warming and are a real environmental problem on a planetary scale.

The World Health Organization also warns about the harm to health that urbanization brings with it. The main reason for this is the pollution of fresh water reservoirs by enterprises serving the needs of the urban population. The construction of the main urban goods - roads, houses, buildings - leads to a decrease in the groundwater level [8]. As a result, millions of people face a shortage of clean water every day.

In addition to the above consequences, the main negative consequence of the social effect of urbanization is stratification - unequal access

Table 3. Ratios of the shares of rural and urban population of Kazakhstan from 1960 to 2020

Type	1960	1970	1980	1990	2000	2010	2018	2019	2020
Rural	55,8%	49,8%	45,9%	43,7%	43,9%	43,2%	42,6%	42,5%	42,3%
Urban	44,2%	50,2%	54,1%	56,3%	56,1%	56,8%	57,4%	57,5%	57,7%

to social benefits and satisfaction of needs. As a result, stratification leads to marginalization and an increase in criminality. Today, it is the cities that are the center of crimes.

Conclusion

In recent decades, urbanization has acquired a global scale. Urban population growth is observed all over the world. Urbanization has both significant advantages and disadvantages. If they are not managed properly, these shortcomings will be detrimental to cities, countries and the planet as a whole. For the sustainability, governments and the society need to cooperate

and solve the problems and challenges created by urbanization.

Cities are the basis for the implementation of state industrialization programs, at the same time, without being confined to the tasks of industrialization, cities must adapt to post-industrial trends, new challenges of our time, developing new models of urban growth and development.

The positive and negative consequences of urbanization are a complex reflection of the process, indicating its imperfection, as well as the need for control through public policy and self-government.

References

1. Урбанизация и индустриализация в Казахстане: взаимосвязь, состояние и перспективы. [Электрон. ресурс]. – 2014. – URL: <https://articlekz.com/article/8785>. (дата обращения: 27.03.2022).
2. 68% of the world population is projected to live in urban areas by 2050 [Электрон. ресурс]. – URL: <https://www.un.org/development/desa/en/news/population/2018-revision-of-world-urbanization-prospects.html>. (дата обращения: 27.03.2022).
3. The Urbanization of the Globe. [Электрон. ресурс]. – 2018. – URL: <https://www.usnews.com/news/cities/articles/2018-10-02/the-urbanization-of-the-globe-what-it-means-for-our-growing-cities>. (дата обращения: 27.03.2022).
4. Галич З.Н. Урбанизация и мегаполизация как глобальный процесс (обзор). [Электрон. ресурс]. – 2015. – URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/urbanizatsiya-i-megapolizatsiya-kak-globalnyy-protsess-obzor/viewer>. (дата обращения: 27.03.2022).
5. Урбанизация 2020: количество городских жителей увеличилось за год на 1,8%, сельских – всего на 0,5%. В целом нас, казахстанцев, теперь на 1,3% больше, чем год назад. [Электрон. ресурс]. – 2020. – URL: <https://finprom.kz/ru/article/urbanizaciya-2020-kolichestvo-gorodskih-zhitelej-uvlechilos-za-god-na-18-selskih-vsego-na-05-v-celom-nas-kazahstancsev-teper-na-13-bolshe-chem-god-nazad>. (дата обращения: 27.03.2022).
6. Государственная программа развития регионов на 2020-2025 годы. [Электрон. ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.primeminister.kz/ru/gosprogrammy/gosudarstvennaya-programma-razvitiya-regionov-na-2020-2025-gody-9111157>. (дата обращения: 27.03.2022).
7. Таблица 1, 2, 3. [Электрон. ресурс]. – 2020. – URL: <https://svspb.net/danmark/gorod-selo.php>. (дата обращения: 27.03.2022).
8. Urbanization and Water Quality. [Электрон. ресурс]. – 2018. – URL: <https://www.usgs.gov/special-topics/water-science-school/science/urbanization-and-water-quality>. (дата обращения: 27.03.2022).

Б.Б. Бюлегенова, О.Ж. Туремуратов

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан

Урбанизация жаһандық тренд ретінде: себептері мен салдары

Аңдатпа. Ежелгі заманнан бері қалалар адамдарды қызықтыратын орын, ой мен инновацияның орталығы болды. Өнеркәсіптік революция және одан кейінгі индустрияландыру адамдардың ауылдық жерлерден қалаларға көшуін айтарлықтай жеделдетті. Интернет пен технологияның пайда болуы мен

дамуы қалалардың қарқынды өсуін нағыз серпіліске айналдырды. Бүгінгі таңда қалалар өз елдерінің әлеуметтік, экономикалық, саяси және мәдени өмірінің орталықтары болып табылады. Бұл мақалада урбанизацияның ауқымын түсіндіруге және бағалауға, сондай-ақ оның одан әрі барысын болжауға тырысады. Мақалада соңғы бірнеше онжылдықта планетарлық масштабқа ие болған урбанизация процесі қарастырылған. Зерттеу нысаны жаһандық тренд ретінде қарастырылады. Тұжырымдамада болашақта қала адамдарды қоныстандырудың негізгі моделіне айналатыны көрсетілген. Урбанизация экономикалық өсумен тікелей байланысты деген теория қарастырылады, осылайша оның негізгі қозғаушы күші болады. Қарастырылып отырған процестің оң және теріс себептері мен салдары зерттеледі. Атап айтқанда, мақалада Қазақстанда урбандалу қарастырылады және типологияланады. Бұдан басқа, мақалада жалпы әлемде, сондай-ақ Қазақстанда қала және ауыл халқының өсу қарқыны талданады және салыстырылады.

Түйін сөздер: урбандалу процестері, қала халқы, қалалардың өсуі, Қазақстандағы урбандалу.

Б.Б. Бюлегенова, О.Ж. Туремуратов

Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан

Урбанизация как глобальный тренд: причины и последствия

Аннотация. Издревле города были местами притяжения людей, центром мысли и инноваций. Промышленная революция и последовавшая за ней индустриализация заметно ускорили переезд людей из сельских местностей в города. Появление и развитие интернета и технологий превратили стремительный рост городов в настоящий бум. Сегодня города – это центры социальной, экономической, политической и культурной жизни своих стран. В настоящей статье дана попытка объяснить и оценить масштабы урбанизации, а также спрогнозировать ее дальнейший ход. В статье исследуется приобретенный за последние несколько десятилетий планетарный масштаб процесс урбанизации. Объект исследования рассматривается как глобальный тренд. Отражено понятие о том, что в будущем город станет основной моделью расселения людей. Рассмотрена теория о том, что урбанизация напрямую коррелирует с экономическим ростом, тем самым являясь его основным драйвером. Исследуются причины и последствия рассматриваемого процесса. Среди последствий рассмотрены как положительные, так и отрицательные стороны урбанизации. В статье, в частности, рассмотрена урбанизация в Казахстане. Дана ее типология. Кроме того, в статье анализируются темпы роста городского населения и их соотношения с сельским населением как во всем мире в целом, так и в Казахстане в частности.

Ключевые слова: урбанизационные процессы, городское население, рост городов, урбанизация в Казахстане.

References

1. Urbanizaciya i industrializaciya v Kazahstane: vzaimosvyaz', sostoyanie i perspektivy. [Urbanization and industrialization in Kazakhstan: the relationship, status and prospects]. Available at: <https://articlekz.com/article/8785> [in Russian]. (accessed 27.03.2022).
2. 68% of the world population projected to live in urban areas by 2050. Available at: <https://www.un.org/development/desa/en/news/population/2018-revision-of-world-urbanization-prospects.html>. (accessed 27.03.2022).
3. The Urbanization of the Globe. Available at: <https://www.usnews.com/news/cities/articles/2018-10-02/the-urbanization-of-the-globe-what-it-means-for-our-growing-cities>. (accessed 27.03.2022).
4. Galich Z.N. Urbanizaciya i megapolizaciya kak global'nyj process (obzor). [Urbanization and megapolization as a global process (review)]. Available at: <https://cyberleninka.ru/article/n/urbanizatsiya-i-megapolizatsiya-kak-globalnyy-protsess-obzor/viewer> [in Russian]. (accessed 27.03.2022).
5. Urbanizaciya 2020: kolichestvo gorodskih zhitelej uvelichilos' za god na 1,8%, sel'skih — vsego na 0,5%. V celom nas, kazahstancev, teper' na 1,3% bol'she, chem god nazad. [Urbanization 2020: the number of urban residents increased by 1.8% for the year, rural residents - only by 0.5%. In general, we, the people of Kazakhstan, are now 1.3% more than a year ago.]. Available at: <https://finprom.kz/ru/article/urbanizaciya-2020>

kolichestvo-gorodskih-zhitelej-uvlichilos-za-god-na-18-selskih-vsego-na-05-v-celom-nas-kazahstancev-teper-na-13-bolshe-chem-god-nazad [in Russian]. (accessed 27.03.2022).

6. Gosudarstvennaya programma razvitiya regionov na 2020-2025 gody. [State program of regional development for 2020-2025]. Available at: <https://www.primeminister.kz/ru/gosprogrammy/gosudarstvennaya-programma-razvitiya-regionov-na-2020-2025-gody-9111157> [in Russian]. (accessed 27.03.2022).

7. Table 1, 2, 3. Available at: <https://svspb.net/danmark/gorod-selo.php> [in Russian]. (accessed 27.03.2022).

8. Urbanization and Water Quality. Available at: <https://www.usgs.gov/special-topics/water-science-school/science/urbanization-and-water-quality>. (accessed 27.03.2022).

Сведения об авторах:

Бюлегенова Бибигуль Бисенбаева – кандидат политических наук, доцент кафедры политологии Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан.

Туремуратов Олжас Жангельдиевич – докторант кафедры политологии Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан.

Byulegenova Bibigul Bisenbaeva – Candidate of Political Sciences, Associate Professor, L.N. Gumilyov Eurasian National University Astana, Kazakhstan.

Turemuratov Olzhas Zhangeldyevich – Ph.D. student in Political Sciences, L.N. Gumilyov Eurasian National University Astana, Kazakhstan.